

SÄVSJÖ KOMMUN

Författningssamling

Antagen av kommunstyrelsen: 19 maj 2008
Reviderad:

Avfallsplan

för Vetlanda, Eksjö, Sävsjö och Uppvidinge kommuner (VESU)

Antagen av kommunfullmäktige i Sävsjö kommun 2008-05-19

Justerat 2010-04-30

Avfallsplan
för Vetlanda, Eksjö, Sävsjö
och Uppvidinge kommuner (VESU)

Beställare
Vetlanda Energi och Teknik AB
Box 154, 574 22 Vetlanda
Projektledare: Carl Odelberg

Konsult
Vägverket Konsult
Box1062, 551 10 Jönköping
Uppdragsansvarig: Patrik Risberg
Handläggare: Örjan Wennman

VETLANDA
KOMMUN

EKSJÖ
KOMMUN

SÄVSJÖ
KOMMUN

Uppvidinge
KOMMUN

Sammanfattning

Vetlanda, Eksjö, Sävsjö och Uppvidinge kommuner (VESU) har under flera år samarbetat inom avfallsområdet. En gemensam ny avfallsplan har tagits fram av kommunerna för att ytterligare förstärka och utveckla samarbetet. Det övergripande målet för kommunernas avfallsarbete är att uppnå en långsiktigt hållbar avfallshantering.

Avfallsplanen bildar tillsammans med respektive kommuns lokala föreskrifter kommunernas renhållningsordning och utgör det övergripande dokumentet för styrning inom avfallsområdet. Strategierna i planen visar på inriktning för efterkommande kommunala beslut. Den gemensamma avfallsplanen beskriver hur systemet för insamling och behandling av avfall som kommunerna har ansvar för ser ut. Vidare anger planen mål och inriktning för hur avfallssystem ska fungera i framtiden och hur miljöpåverkan ska minimeras.

I avfallsplanen presenteras en nulägesbeskrivning av avfallshanteringen, uppgifter om invånare och boendeförhållanden samt näringslivsstruktur. Uppgifter om såväl aktiva avfallsanläggningar som nedlagda deponier har också sammanställts.

Som ett led i att integrera miljöaspekterna i processen, samt för att beskriva och bedöma de miljökonsekvenser som planen kan medföra, har en miljöbedömning av avfallsplaneringen utförts. Uppgifter om avfallshanteringens miljöpåverkan har sammanställts i en miljökonsekvensbeskrivning.

Innehållsförteckning

1	<u>PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR</u>	1
1.1	Inledning	1
1.2	Lagstiftning	2
2	<u>NULÄGESBESKRIVNING</u>	4
2.1	VESU-kommunerna	4
2.2	Organisation inom avfallsområdet	7
2.3	Avfallshanteringen	7
2.4	Behandlingsanläggningar	8
2.5	Hushållsavfall	10
2.6	Producentansvarsmaterial	14
2.7	Icke-hushållsavfall	15
2.8	Nedlagda deponier	15
2.9	Nedskräpning	16
3	<u>FRAMTIDA MÖJLIGHETER</u>	17
3.1	Möjligheter i nuvarande avfallssystem	17
4	<u>MÅL OCH ÅTGÄRDER</u>	18
4.1	Internationella mål	18
4.2	Nationella mål	18
4.3	Regionala mål	19
4.4	Lokala mål och åtgärder	20
5	<u>UPPFÖLJNING</u>	23
5.1	Uppföljning av avfallsplanen	23
5.2	Uppföljning av målsättningar i tidigare avfallsplanerna	23
6	<u>SAMRÅD OCH MILJÖBEDÖMNING</u>	25
6.1	Beskrivning av samråd	25
6.2	Miljöbedömning av avfallsplanen	25
7	<u>REFERENSLISTA</u>	26

Bilagor

- 1. Länsstyrelsens sammanställning**
- 2. Avslutade deponier**
- 3. Avfallsanläggningar**
- 4. Kommunala reningsverk**

1 Planeringsförutsättningar

1.1 Inledning

Bakgrund och syfte

Varje kommun ska ha en avfallsplan för styrning inom avfallsområdet. Avfallsplanen kallas tillsammans med de lokala föreskrifterna inom avfallsområdet för kommunens renhållningsordning.

Vetlanda, Eksjö, Sävsjö och Uppvidinge kommuner (VESU) har under flera år samarbetat inom avfallsområdet. Den nya avfallsplanen har tagits fram gemensamt av kommunerna för att ytterligare förstärka och utveckla samarbetet.

Den gemensamma avfallsplanen beskriver hur systemet för insamling och behandling av avfall som kommunerna har ansvar för ser ut. Vidare anger planen mål och inriktning för hur avfallssystem ska fungera i framtiden och hur miljöpåverkan ska minimeras.

Kommunernas syfte med avfallsarbetet är att bidra till att uppnå de målsättningar som finns på nationell, regional och lokal nivå. Övergripande mål är att minska avfallens mängd och farlighet samt att använda den resurs som avfallet utgör så effektivt som möjligt. Avfallsplaneringen skall också betraktas mot bakgrund av medlemskapet i EU och de nationella miljömålen.

Avfallsplanens roll

Avfallsplanen är kommunens övergripande dokument för styrning inom avfallsområdet. Strategierna i planen visar på inriktning för efterkommande kommunala beslut. Planen ska t ex beaktas vid revidering av renhållningstaxan och av de kommunala föreskrifterna inom avfallsområdet. Även om avfallsplanen är gemensam för VESU-kommunerna är det respektive kommun som formellt ansvarar för renhållningen och verksamheter i den egna kommunen. Beslut om godkännande i kommunfullmäktige innebär att man ställer sig bakom samverkan enligt avfallsplanen och gäller sedan för kommunens egen renhållningsverksamhet och anläggningar.

Miljönämnden, eller motsvarande, har det lagstadgade ansvaret som tillsynsmyndighet för lokala renhållnings- och avfallsfrågor. Nämnden har tillsynsansvar enligt miljöbalken för de flesta anläggningar som hanterar avfall inom kommunerna. Intentionerna i avfallsplanen bör vara ett av underlagen vid utformning av nämndens tillsynsplanering.

I kommunernas översikts- och detaljplanearbete ska målsättningar i avfallsplanen beaktas. Avfallsplanen utgör ett underlagsdokument i planprocessen och avfallsaspekterna bör finnas med tidigt i planprocessen, så att planernas utformning kan ske med hänsyn till avfallsfrågor.

Ansvaret för den praktiska tillämpningen av renhållningsordningen (avfallsplan och föreskrifter) ligger på det kommunala bolag eller nämnd i respektive kommun som har utförandansvar för renhållningen och dess entreprenörer. Avfallsplanen sätter upp mål för verksamheten, strategier för att uppnå målen samt ansvarsfördelning.

1.2 Lagstiftning

EU-lagstiftning

De EG-direktiv som styr avfallshanteringen är främst direktiven om avfall, förbränning och farligt avfall. I direktivet om avfall anges bl a en prioritering av olika behandlingsformer, ofta kallad avfallshierarkin. Behandling av avfall ska prioriteras enligt stegen i hierarkin. Dessutom finns bl a direktiv som reglerar användningen av avloppsslam i jordbruket, avfallstransporter och återvinning.

Avfallshierarkin

1. Minimering av avfallsmängder
2. Återanvändning av produkter
3. Materialåtervinning
4. Energiåtervinning
5. Deponering

EUs avfallshierarki

Miljölagstiftning

EG-direktiv är inte direkt gällande som svensk lagstiftning utan implementeras i svensk rätt genom framförallt miljöbalken med tillhörande detaljförordningar. Regleringen inom avfallsområdet är omfattande och nya föreskrifter och förordningar har tillkommit bl a som en följd av EU-inträdet och de förändringar som sker i omhändertagandet av avfall. I tabellen nedan finns ett urval av de viktigaste nationella reglerna inom avfallssektorn.

Lagrum	Beteckning
Miljöbalk	SFS 1998:808
Avfallsförordning	SFS 2001:1063
Förordning om avfallsförbränning	SFS 2002:1060
Föreskrifter om avfallsförbränning	NFS 2002:28
Förordning om deponering av avfall	SFS 2001:512
Föreskrifter om transport av avfall	NFS 2005:3
Föreskrifter om deponering	NFS 2004:10
Förordning om batterier	SFS 1997:645
Förordning om producentansvar för förpackningar	SFS 1997:185
Förordning om producentansvar för däck	SFS 1994:1236
Förordning om producentansvar för returpapper	SFS 1994:1205
Förordning om bortskaffande av PCB mm	SFS 1998:122
Föreskrifter och allmänna råd om innehållet i en kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning	NFS 2006:6
Föreskrifter och allmänna råd om hantering av brännbart avfall och organiskt avfall	NFS 2004:4

Tabell 1. Urval av lagar och förordningar

Flera typer av avfallsanläggningar är tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalken. I balken finns regler som anger vilka anläggningstyper som kräver tillstånd och vilka regler som gäller för tillståndsgivning. Normalt söks tillstånd hos länsstyrelsen och anmälan görs till miljönämnden, eller motsvarande.

Producentansvar

En central del i regleringen av avfall är producentansvaret som innebär att den som säljer eller producerar en vara har ansvaret för omhändertagande av varan då den är uttjänt. Varorna ska utformas med hänsyn till avfallshierarkin (se föregående sida). I dagsläget finns lagstadgade producentansvar för förpackningar, tidningar, returpapper, däck, bilar samt elektriska och elektroniska produkter.

Övrig lagstiftning

I plan- och bygglagen, PBL, regleras kommunal fysisk planering på översikts- och detaljnivå. Den markanvändning som nuvarande och kommande avfallsanläggningar innebär regleras i PBL.

Arbetsmiljöfrågor är också viktiga för utförandet av avfallsarbetet. Regler som rör arbetsmiljön finns i arbetsmiljölagen med tillhörande förordningar och föreskrifter. Basen inom arbetsmiljöarbetet är den systematiska egenkontroll som varje verksamhetsutövare ska genomföra.

Skattelagstiftningen har stor betydelse för hur aktörerna inom avfallsområdet väljer att utforma sina system. Skatt på avfall som går till förbränning och deponering är exempel på styrmedel inom avfallsområdet.

2 Nulägesbeskrivning

2.1 VESU-kommunerna

Befolkning

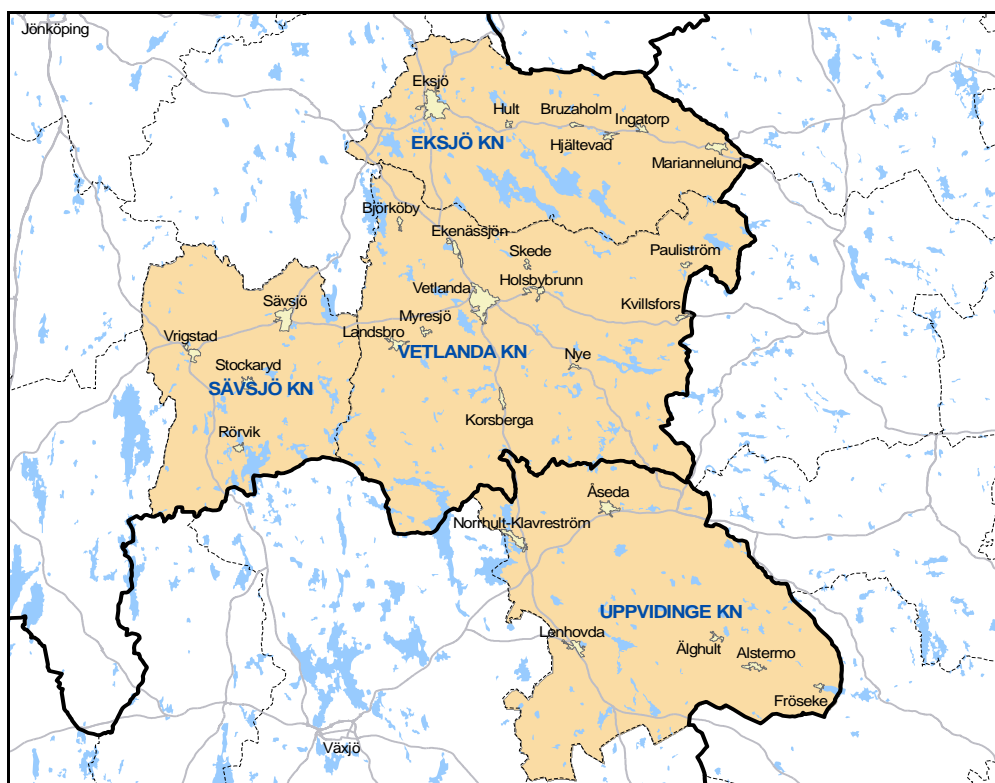
Vetlanda, Eksjö, Sävsjö och Uppvidinge är belägna i Jönköpings och Kronobergs län i Småland. Tillsammans har kommunerna 63 589 invånare. Kännetecknade för kommunerna är stor andel befolkning i mindre orter och på landsbygden.

Kommun	Central ort	Tätorter minst 1500 invånare	Tätorter minst 200 invånare	Landsbygd	Summa
Vetlanda	12 752	1 504	5 435	6 689	26 380
Eksjö	9 622	1 582	1 581	3 731	16 516
Sävsjö	5 075	-	3 011	2 899	10 985
Uppvidinge	2 518	1 756	2 667	2 567	9 508
Summa	29 967	4 842	12 694	15 886	63 389

Tabell 2. Antal invånare 2006 efter tätortsstorlek. Källa: respektive kommun.

Kommun	Avfallsmängd (kg per invånare och år)	Avfallsmängd (ton per år)
Vetlanda	193	5 093
Eksjö	153	2 535
Sävsjö	207	2 275
Uppvidinge	202	1 921
Totalt	187	11 823

Tabell 3. Avfallsmängder 2006. Källa: VETAB

VESU-kommunerna

Fördelningen mellan olika boendeformer framgår av tabellen nedan:

Kommun	Småhus	Flerbostads hus	Fritids hus*	Summa
Vetlanda	8 613	4 454	857	13 924
Eksjö	5 031	3 471	700	9 202
Sävsjö	3 972	1 492	363	5 827
Uppvidinge	3 708	1 316	385	5 409
Summa	21 324	10 733	2 305	34 362

Tabell 4. Bostadsbestånd 2006. Källa: SCB.

*Antal fritidshus uppskattat efter antalet renhållningsabbonenter

Näringslivsstruktur

Näringslivet i VESU-kommunerna är starkt differentierat med ett stort inslag av tillverkningsindustri i samtliga kommuner. I Uppvidinge och Sävsjö är också trävaruindustrin av tradition stark. Andra viktiga näringsgrenar inom området är jord- och skogsbruk samt vård och omsorg.

Näringsgren	Vetlanda		Eksjö		Sävsjö		Uppvidinge		Summa VESU		Riket
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	%
Jord- och skogsbruk, fiske	547	4	308	3	200	5	251	5	1 306	4	2
Tillverkning	4 364	35	1 494	17	1 462	33	2 369	48	9 689	31	17
Energi, vatten, avfall	119	1	161	2	28	1	5	<1	313	1	1
Byggverksamhet	728	6	388	4	269	6	262	5	1 647	5	6
Handel och kommunikationer	2 172	17	904	10	632	14	473	10	4 181	14	19
Finansiell verksamhet, företagstjänster	540	4	332	4	163	4	191	4	1 226	4	14
Utbildning och forskning	1 236	10	845	9	457	10	378	8	2 916	9	11
Vård och omsorg	1 868	15	3 232	36	803	18	717	15	6 620	21	16
Personliga och kulturella tjänster	537	4	411	5	221	5	147	3	1 316	4	7
Offentlig förvaltning	281	2	810	9	71	2	55	1	1 217	4	6
Ospecificerat	176	1	101	1	72	2	63	1	412	1	1
Totalt	12 568		8 986		4 378		4 911		30 843		

Tabell 5. Näringsliv (antal sysselsatta, dagbefolkning). Källa: SCB 2005.

2.2 Organisation inom avfallsområdet

Kommunfullmäktige i respektive kommun har det övergripande ansvaret för verksamheten inom avfallsområdet. Kommunens renhållningsansvar avser hushållsavfall och därmed jämförligt avfall. Verksamhetsutövare (företag) ansvarar själva för omhändertagande av eget icke-hushållsavfall. När det gäller avfall som omfattas av producentansvar ansvarar producenterna för insamlingssystemet. Samråd ska ske med kommunerna avseende hur systemet utformas. Kommunerna ska lämna information om producentansvaret till hushållen samordnat med egen information inom avfallsområdet.

För att samordna sitt arbete har VESU-kommunerna inrättat en central funktion för information inom avfallsområdet. Regelbundna informationsinsatser till hushållen sker avseende t ex hantering av farligt avfall och källsortering.

När det gäller farligt avfall fanns tidigare möjlighet för kommuner att ta ett utökad ansvar för transport av farligt avfall från verksamheter. Detta har, genom en lagändring som trädde i kraft vid halvårsskiftet 2007, ändrats så att företagens farliga avfall ska transporteras bort och behandlas av den som varje enskild avfallslämnare utser.

Det praktiska genomförandet av verksamheten inom avfallsområdet utförs av kommunala nämnder eller bolag. För insamling och transport m m anlitas dessutom olika entreprenörer. Ansvarig för renhållningen i respektive kommun är:

- Vetlanda Energi och Teknik AB
- Eksjö Energi AB
- Sävsjö kommun, Tekniska nämnden
- Uppvidinge kommun, Kommunstyrelsen

Innan insamling sker har respektive avfallslämnare (hushåll och företag) ansvaret för att reglerna följs och att avfallet tas omhand och hanteras på ett miljöriktigt sätt.

Respektive kommuns miljönämnd, eller motsvarande, är den lokala tillsynsmyndigheten inom miljöområdet med tillsyn av bl a avfallsfrågor. Nämnden ska genom bl a information, rådgivning och myndighetsutövning tillse att verksamhetsutövare följer miljöbalkens regler för avfallshantering. På samma sätt är också Länsstyrelsen tillsyns- och tillståndsmyndighet för vissa större verksamheter inom avfallsområdet.

2.3 Avfallshanteringen

VESU-kommunerna har ett gemensamt koncept för insamling, sortering och behandling av hushållsavfall. Avfall sorteras fraktionerna komposterbart avfall, brännbart avfall samt en deponirest. Fraktionerna sorteras av hushållen i olikfärgade påsar och läggs i samma avfallskärl. Efter insamling sorteras påsarna optiskt innan behandling av avfallet sker. Komposterbart utsorterat avfall genomgår biologisk behandling där metangas utvinns. Ur den brännbara fraktionen utvinns fjärrvärme i Eksjöns avfallsvärmeverk. Kvarstående deponirest deponeras på Flishults avfallsanläggning i Vetlanda kommun.

2.4 Behandlingsanläggningar

En sammanställning av anläggningar som hanterar avfall finns i bilaga 3 och 4. De viktigaste anläggningarna presenteras också nedan.

Flishults avfallsanläggning

Vid Flishults avfallsanläggning i Vetlanda sker optisk sortering av hushållens avfallsfraktioner - de olikfärgade påsarna. På Flishult omhändertas också det utsorterade komposterbara materialet och biologisk behandling sker. Utsorterad deponirest deponeras på Flishult. Deponin har en hög miljömässig standard och kommer att uppfylla de kommande kraven för deponier som börjar gälla 2008.

Utsorterat komposterbart material behandlas biologiskt. I processen bryts organiskt material ned varvid metangas bildas. Gasen leds till en gasanläggning och används som bränsle i fjärrvärmenätet i Vetlanda. Efter avslutad behandling kan materialet tas ut, siktas och efterkomponteras. Ambitionen är att därefter använda produkten som jordförbättringsmedel, t ex inom jordbruket.

Vid Flishult finns också en anläggning för mellanlagring av förorenade massor och en anläggning för behandling av oljehaltigt avfall. Här mellanlagras bl a PCB-förorenade massor, spolhallsslam och metallförorenade massor. Dessutom finns ett tillstånd för behandling och deponering av farligt avfall, där anläggningen tagits i drift under 2007. Verksamheten omfattar deponering av förorenade jord- och schaktmassor, askor från förbränning av avfall och elektronikavfall samt behandling av förorenade jord- och schaktmassor.

Eksjö värmeverk

Hushållens utsorterade brännbara fraktion transporteras till värmeverket i Eksjö. Här förbränns avfallet i en anläggning med modern rökgasrening och värmen används i fjärrvärmenätet i Eksjö. Nuvarande tillstånd för verksamheten gavs den 3 mars 2004 och omfattar förutom avfall även förbränning av biobränslen och olja i fem olika pannor. Vid förbränningen uppkommer bottenaska och flygaska. Vid full drift i anläggningen bedöms ca 10 000 ton aska per år uppkomma fördelat på ca 8 000 ton bottenaska och 2 000 ton flygaska. Flygaskan klassas som farligt avfall och körs till en godkänd deponi, för närvarande i Skara. Bottenaskan klassas som icke-farligt avfall och används i dagsläget för täckning av en deponi i Norrköping. Planer finns att använda bottenaskan för täckning av en deponi i Eksjö.

Gyesjö avfallsupplag

På avfallsupplaget Gyesjö vid Gyesjön, ca 2 km väster om Eksjö tätort har tillstånd för deponering av avfall funnits sedan 1985. Avslutningsplan för deponeringen har lämnats in till länsstyrelsen 2001 och deponins aktiva fas är numera avslutad.

Linneberga avfallsanläggning

Verksamheten på Linneberga avfallsanläggning i Uppvidinge kommun har pågått sedan 1974. På anläggningen deponeras icke-farligt avfall från industrin. Deponeringen kommer att upphöra 2008-12-31 och kommunen har upprättat en avslutningsplan som godkänts av Länsstyrelsen 2006-02-

08. Vid Linneberga kommer åtgärder för bl a sluttäckning och omhändertagande av lakvatten att pågå under en lång tid även efter att deponins aktiva fas avslutats.

I anslutning till Uppvidinge kommuns anläggning på Linneberga finns en anläggning för mellanlagring och behandling av förorenad jord. Tillstånd finns för mellanlagring och behandling av 60 000 ton per år.

2.5 Hushållsavfall

Kärl- och säckavfall

Insamlade mängder från hushållen framgår av tabellen nedan. Mängderna avser insamling i VESU-området av avfall i de olidfärgade påsarna i fraktionerna komposterbart, brännbart och deponirest under åren 2002-2006.

	Komposterbart	Brännbart	Deponirest	Totalt
2002	15	1 231	6 075	7 321
2003	1 028	2 426	6 500	9 954
2004	2 903	3 217	5 144	11 264
2005	3 231	3 792	4 535	11 558
2006	3 317	3 999	4 507	11 823

Tabell 6. Insamlad mängd hushållsavfall i olika fraktioner (ton/år).

Systemet med insamling i olidfärgade påsar infördes områdesvis under 2002 och 2003. Siffrorna under de första åren påverkas därför av att det tog tid för hushållen att vänja sig vid systemet. Ökningen av t ex mängden komposterbart material beror huvudsakligen på detta. På samma sätt beror ökningen av de totala mängderna avfall på införandet av systemet och motsvarar troligen bara i liten utsträckning en verklig ökning av avfallsmängderna. Minskningen av mängden deponirest beror på att brännbart material till de röda påsarna ökar (d v s felsorteringen av brännbart minskar).

För att undersöka innehållet i respektive avfallsfraktion genomförs återkommande plockanalyser av avfallet. Resultatet visar hur väl sorteringen fungerar. I tabellen nedan redovisas resultat av plockanalyser 2003-2006.

	Komposterbart	Brännbart	Deponirest
2003	95,3	52,7	19,0*
2004	94,6	45,2	36,9
2005	95,9	52,2	12,0
2006	92,1	48,3	7,7

Tabell 7. Andel rättssorterat avfall i respektive fraktion (%).

* Blöjor räknades som deponirest.

Plockanalyserna visar att hushållen sorterar det komposterbara avfallet mycket bra. För brännbart avfall utgörs det felsorterade avfallet till stor del av tidningar och avfall som omfattas av producentansvar, dvs avfall som i stor utsträckning går bra att bränna. I deponirestfraktionen utgörs felsorterat avfall till stor del av komposterbart och brännbart avfall. Farligt avfall återfinns bara i mycket liten utsträckning i de tre utsorterade fraktionerna. Den stora minskningen i renhet för deponirest 2005 beror huvudsakligen på förändring i sortering av blöjor. Blöjor var tidigare ett arbetsmiljöproblem eftersom sopor krossades och det hände att de fastnade och fick tas loss för hand. När värmeverket byggdes om försvann problemet och det bestämdes då att blöjor skulle läggas i den brännbara fraktionen igen, eftersom de faktiskt är brännbara. Genomförda förändringar tar tid att få genomslag hos hushållen vilket avspeglas i plockanalyserna.

Grovavfall

Grovavfallet består av skrymmande hushållsavfall som inte ryms i avrenhallaren angivna påsar. Avfallet lämnas vid återvinningscentraler eller hämtas hos hushållen. Hämtning av grovavfall vid hushållen erbjuds enligt samma rutiner inom de fyra kommunerna. Respektive kommun informerar regelbundet sina invånare om hur hämtning och lämning av grovavfall ska ske. Följande mängder grovavfall lämnades av hushållen under 2005 och 2006:

	Vetlanda	Eksjö	Sävsjö	Uppvidinge
2005	2 867	2 000	1 424	993
2006	2 750	2 480	1 370	276

Tabell 8. Mängd grovavfall inom VESU (ton)

Grovavfall omhändertas i enlighet med stegen i avfallshierarkin genom materialåtervinning, förbränning eller deponering.

Latrinavfall

Insamling av latrinavfall sker i speciella kärl. Hämtning görs från fritidsfastigheter med abonnemang för latrin. Följande mängder samlades in under 2005 och 2006:

	Vetlanda	Eksjö	Sävsjö	Uppvidinge
2005	437 kärl	ca 250 kärl	65 kärl	ca 100 kärl
2006	470 kärl	ca 250 kärl	45 kärl	ca 100 kärl

Tabell 9. Mängd latrin inom VESU (antal kärl). Vägning av latrinkärl sker inte. Ett fyllt kärl får maximalt väga 15 kg.

Slam

Enskilda avloppsanläggningar ska normalt tömmas minst en gång per år. Tömningen sker med slamsugningsbil och transport sker till kommunalt avloppsreningsverk där slammet behandlas.

	Vetlanda	Eksjö	Sävsjö	Uppvidinge
Slam från enskilda avlopp 2006	88 ton	28 ton	29 ton	41 ton
Slam från avloppsreningsverk (inkl slam från enskilda avlopp)	297 ton	341 ton	356 ton	216 ton

Tabell 10. Slam inom VESU. Mängd slam från enskilda avlopp utgår från genomsnittlig TS-halt på 1,2 %.

Slammängder inom VESU-området framgår av tabellen ovan. Slammet används huvudsakligen som jordförbättring i anläggningsprojekt eller som täckning på olika deponier inom området.

Farligt avfall

Kommunerna har ansvar för hushållens farliga avfall. För bortforsling av företagens farliga avfall gäller särskilda regler enligt miljöbalken. Farligt avfall kan tas emot vid återvinningscentralerna eller via hämtning vid fastighet för hushållen. Oljehaltigt avfall och färgrester som hämtas vid fastighet sorteras och mellanlagras på Flishults avfallsanläggning.

Rutinerna för mottagning och kontroll av farligt avfall kan skilja sig mellan olika återvinningscentraler och det är ibland svårt att avgöra om det farliga avfallet kommer från hushåll eller småföretag. I redovisade mängder nedan kan därför viss andel "fellämnat" avfall ingå.

År		Olje- produkt er	Färg, färgburk ar	Övrigt	Bil- batteri er	Små- batteri er*	Summa
200	Vetlanda	17 568	20 625	2 979	29 792	2 987	73 951
4	Eksjö	11 800	18 096	3 621	28 205	842	62 564
	Sävsjö	11 830	17 080	2 925	19 948	8 460	60 243
	Uppvidin ge	10 507	15 712	115	17 500	2 584	46 418
	Summa	51 705	71 513	9 640	95 445	14 873	243 176
200	Vetlanda	17 415	23 800	1 282	42 532	0	85 029
5	Eksjö	17 612	17 540	2 273	32 890	4	70 319
	Sävsjö	10 668	18 158	640	44 257	956	74 679
	Uppvidin ge	7 143	14 472	400	15 880	2 572	40 467
	Summa	52 838	73 970	4 595	135 559	3 532	270 494
200	Vetlanda	23 600	34 268	1 289	50 300	0	109 457
6	Eksjö	2 658	18 369	4 154	23 600	2 313	51 094
	Sävsjö	2 500	7 141	259	11 468	3 795	25 163
	Uppvidin ge	3 800	16 484	0	18 020	1 570	39 874
	Summa	32 558	76 262	5 702	103 388	7 678	225 588

Tabell 11. Insamlade mängder farligt avfall från hushållen inom VESU 2002-2006 (kg). Observera att fellämnat avfall från verksamheter kan ingå i statistiken.

* Observera att periodiseringen i hämtning av batterier kan medföra stora skillnader i mängder mellan enskilda år.

2.6 Producentansvarsmaterial

Som tidigare nämnts finns producentansvar för förpackningar, tidningar, returpapper, däck, bilar samt elektriska och elektroniska produkter. Producenterna är enligt lag skyldiga att omhänderta uppkommet avfall. Insamlingssystemet ska utformas av producenterna i samråd med kommunerna. Vidare ska kommunerna informera om insamling av avfall som omfattas av producentansvar i samband med egen information om avfallsfrågor.

Material med producentansvar	Vetlanda	Eksjö	Sävsjö	Uppvidinge	Riket
Glasförpackningar	14,78	17,25	10,1	18,82	16,9
Pappersförpackningar (inkl wellpapp)	16,38	7,73	17,8	15,9	9,87
Metallförpackningar	4,16	4,16	4,16	2,83	1,83
Hårda plastförpackningar	3,23	2,57	3,24	2,43	2,05
Tidningar	44,51	41,3	32,24	62,11	55,46
Elavfall	17,57	20,04	6,20	15,66	15,82

Tabell 12. Insamlad mängd avfall med producentansvar per kommun och i riket 2006 (kg/invånare). Källa FTI och Elkretsen 2007.

Hushållen lämnar avfall som omfattas av producentansvar till återvinningsstationer. Antalet återvinningsstationer i respektive kommun är enligt följande:

	Vetlanda	Eksjö	Sävsjö	Uppvidinge
Antal återvinningsstationer	29	15	9	8

Tabell 13. Antalet återvinningsstationer inom VESU.

Insamlat material utgör bl a råvara för nya produkter genom material- eller energiåtervinning.

Sedan den 1 juni 2007 har ett producentansvar för bilar införts. Tillverkare och den som för in bilar i landet är skyldig att ta emot och omhänderta uttjänta fordon. Enligt uppgifter från trafikregistret har 1 432 bilar skrotats inom VESU-området under 2006.

2.7 Icke-hushållsavfall

Då kommunerna inte har ansvar för avfall från företag saknas heltäckande information och statistik om icke-hushållsavfall. Detta kan gälla t ex bygg- och rivningsavfall eller industriavfall. Branschspecifikt avfall har egenskaper som ställer särskilda krav på insamling och behandling. Mer information om sådant avfall finns ofta hos branschföreningar eller motsvarande.

2.8 Nedlagda deponier

Inom VESU-området finns totalt 136 st nedlagda deponier som kommunerna har kännedom om. Det gäller både anläggningar där respektive kommun varit verksamhetsutövare och sådana som drivits av någon annan. Anläggningarna har använts för såväl hushållsavfall som olika typer av branschspecifikt avfall (t ex barkupplag, byggtipper eller avfall från glasbruk). En sammanställning av identifierade anläggningar finns i bilaga 2.

Inventeringar av nedlagda deponier har gjorts i omgångar. Under början på 90-talet gjordes riskklassning enligt branschkartläggning (BKL) i samarbete mellan Naturvårdsverket och Länsstyrelserna. För att klassa ett objekt utgick man från en bedömning av hur allvarliga effekter på hälsa och miljö som kunde uppkomma. Kartläggningen byggde på befintligt material och för många objekt saknades tillförlitlig data. Därför är BKLs riskklassning för olika branscher osäker.

En mer tillförlitlig inventeringsteknik som används idag är MIFO (metodik för inventering av förorenade områden). Den bygger inledningsvis (fas 1) på ingående kart- och arkivstudier som senare övergår till provtagning av jord, grundvatten, ytvatten, och/eller sediment på utvalda punkter på det aktuella objektet (fas 2).

I BKL baseras riskklassningen på hur allvarliga effekter på hälsa och miljö som en bransch generellt sett bedömdes kunna ge upphov till. I MIFO bygger riskklassningen på en sammanvägd bedömning av kemikaliernas farlighet, föroreningsnivå, spridningsförutsättningar samt känslighet och skyddsvärde. Skillnader mellan riskklasserna i BKL och MIFO framgår av tabell 14.

Riskklass	BKL	MIFO
1	Mycket stor risk	Mycket stor risk
2	Stor risk	Måttlig/stor risk
3	Måttlig risk	Liten risk
4	Liten risk	Mycket liten risk

Tabell 14. Riskklasser enligt BKL och MIFO

Objekten i VESU-området är klassade enligt BKL, se vidare i bilaga 2. Ytterligare uppgifter om objekten finns hos respektive kommuns miljönämnd, eller motsvarande, samt hos länsstyrelsen.

2.9 Nedskräpning

I miljöbalken finns bestämmelser som förbjuder nedskräpning. Den som bryter mot bestämmelserna kan föreläggas, eventuellt med vite, att städa upp efter sig. Nedskräpningen är också straffsanktionerad enligt balken. Nedskräpning förekommer naturligtvis trots dessa bestämmelser. Ett specifikt problem är de otillåtna mindre "tippar" för trädgårdsavfall som ibland uppkommer kring bebyggelsen. Tippeterna kan vara förfulande, dra till sig dumpning av annat avfall eller orsaka skador på naturvärden.

I plan- och bygglagen (1987:10) anges att tomter ska hållas i vårdat skick oavsett om de är bebyggda eller inte. Fastighetsägaren ansvarar för renhållningen.

Enligt lagen om gatuhållning och skyltning (1998:814) är kommunen skyldig att återställa nedskräpade platser, dit allmänheten får färdas fritt, i sådant skick som med hänsyn till ortsförhållandena, platsens belägenhet och omständigheterna i övrigt tillgodoser skäliga anspråk.

3 Framtida möjligheter

3.1 Möjligheter i nuvarande avfallssystem

I nuvarande system för insamling och behandling av hushållsavfall och därmed jämförligt avfall finns möjlighet att samla in och optiskt sortera upp till sex fraktioner. Systemet med att samla in hushållsavfall i olikfärgade påsar innebär att renhållaren kan styra påsarnas innehåll av avfall. Det kan därmed bli aktuellt att både lägga till och ta bort fraktioner i insamlingsystemet.

4 Mål och åtgärder

4.1 Internationella mål

Avfallshanteringen i Sverige baseras på internationella konventioner och strategier. Bland dessa kan Riokonventionen från 1992 nämnas där bl a Agenda 21 och inriktningen mot hållbar utveckling antogs. Inom EU grundar sig avfallsarbetet på avfallshierarkin och EUs avfallspolicy. Medlemsländerna har åtagit sig att minska mängden avfall och stimulera ren teknologi, återanvändning och återvinning samt att förbättra slutligt omhändertagande. I EUs avfallsstrategi anges också att medlemsländerna bör vara självförsörjande med avfallsanläggningar.

4.2 Nationella mål

Riksdagen har beslutat om 16 nationella miljö kvalitetsmål. Målen beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö-, natur-, och kvalitetsresurser som är ekologiskt hållbara på lång sikt. Strävan är att vi till nästa generation (2020) ska ha löst de stora miljöproblemen.

De miljömål som bedöms som mest relevanta för avfallsplaneringen är:

1. Begränsad klimatpåverkan

2. Frisk luft

3. Bara naturlig försurning

4. Giftfri miljö

7. Ingen övergödning

15. God bebyggd miljö

Illustrationer: Tobias Flygar

Till miljömålet god bebyggd miljö finns flera delmål som särskilt berör avfallssektorn:

- ⇒ Mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall skall minska med minst 50 procent till år 2005 räknat från 1994 års nivå. (Uppfyllt)
- ⇒ Senast år 2010 skall minst 50 procent av hushållsavfallet återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling. (Uppfyllt)
- ⇒ Senast år 2010 skall minst 35 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser källsorterat matavfall till såväl hemkompostering som central behandling. (Uppfyllt)
- ⇒ Senast år 2010 skall matavfall och därmed jämförligt avfall från livsmedelsindustrier m m återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser sådant avfall som förekommer utan att vara blandat med annat avfall och är av en sådan kvalitet att det är lämpligt att efter behandling återföra till växtodling.

4.3 Regionala mål

Regeringen har givit landets länsstyrelser i uppdrag att anpassa, precisera och konkretisera de nationella miljö kvalitetsmålen på regional nivå. I Jönköping finns "Miljömål för Jönköpings län" som beslutades under 2004 och i Kronoberg har "Regionala miljömål Kronobergs län" antagits under 2002. Revidering av de regionala målen görs återkommande.

De regionala miljömålen som särskilt berör avfallsområdet överensstämmer huvudsakligen med varandra i de båda länen:

- ⇒ Den totala mängden avfall och avfallets farlighet ska minska.
- ⇒ Avfall och restprodukter sorteras så att de kan behandlas efter sina egenskaper och återföras i kretsloppet i ett balanserat samspel mellan bebyggelsen och dess omgivning.
- ⇒ Mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall ska minska med minst 50 % till år 2005 räknat från 1994 års nivå samtidigt som den totala mängden genererat avfall inte ökar.
- ⇒ Samtliga avfallsdeponier har senast år 2008 uppnått enhetlig standard och uppfyller högt uppställda miljökrav enligt EUs beslutade direktiv om deponering av avfall.
- ⇒ Det biologiskt nedbrytbara köks- och restaurangavfallet omhändertas för biologisk behandling senast 2010.

4.4 Lokala mål och åtgärder

De följande lokala målen i avfallsplanen ger uttryck för kommunernas tillämpning av EUs avfallsstrategi och de nationella och regionala målen för avfallshanteringen. Kommunernas arbete inom avfallsområdet har en tydlig karaktär av underifrånperspektiv vilket också påverkat målens utformning. Ambitionen är att skapa ett samhälle med giftfria och resurssnåla kretslopp. Målen utgår från dagens situation och nuvarande regelsystem samt de frågor som VESU-kommunerna har rådighet över. Förutom kommunernas arbete är insatser på andra nivåer och av andra aktörer nödvändiga för att nå de övergripande målen. Målen presenteras nedan:

Mål 1	Automatisk tömningsregistrering ska vara infört på avfallskärl och slamavskiljare i samtliga hushåll.
Nationellt miljömål:	1, 2, 15.
Ansvarig:	Renhållaren.
Genomförande:	Genomfört under 2008 och 2009.
Åtgärder för att nå målet:	Samtliga avfallskärl förses med "taggar" för automatisk avläsning.
Uppföljning:	Kontroll i tömningsregistret.
Mål 2	Samtliga förare av renhållningsfordon som utför tjänster för att inhämta hushållsavfall ska genomgå utbildning i ekonomisk och miljöanpassad körning (Ecodriving).
Nationellt miljömål:	1, 2.
Ansvarig:	Renhållaren.
Genomförande:	Genomfört under 2008.
Åtgärder för att nå målet:	Genomförande av kursen.
Uppföljning:	Enkät bland förarna.
Mål 3	Ett system för fastighetsnära inhämtning av källsorterat grovavfall och farligt avfall ska vara infört i samtliga kommuner.
Nationellt miljömål:	4
Ansvarig:	Renhållaren.
Genomförande:	Genomfört i etapper med sista kommunen 2007.
Åtgärder för att nå målet:	Införande av systemet.
Uppföljning:	Att så sker.
Mål 4	Fraktionen deponirest ska minska med ca 500 ton per år fram till 2010.
Nationellt miljömål:	3, 4, 7, 15.
Ansvarig:	Renhållaren.
Genomförande:	Jämfört med 2005 års nivå.
Åtgärder för att nå målet:	Information om sortering till hushållen.
Uppföljning:	Uppföljning av mängderna.

Mål 5	Utarbeta förslag till hushållsnära insamlingsystem för förpackningar och tidningar.
Nationellt miljömål:	4, 15.
Ansvarig:	Renhållaren.
Genomförande:	Senast 2011.
Åtgärder för att nå målet:	Utredning om hushållsnära insamling startas.
Uppföljning:	Redovisning till kommunstyrelsen.

Mål 6	Mängden återvunnet material per kommuninvånare som går till materialbolagen ska öka.
Nationellt miljömål:	15.
Ansvarig:	Förpacknings- och tidningsinsamlingen i samråd med kommunen.
Genomförande:	Kontinuerlig ökning jämfört med 2005 års nivåer.
Åtgärder för att nå målet:	VESU-kommunerna initierar dialog med Förpacknings- och tidningsinsamlingen
Uppföljning:	Uppföljning av mängderna.

Mål 7	Att erhålla så bra kvalitet på restprodukten från biologisk behandling av utsorterat organiskt hushållsavfall så att den kan användas som ett gödselmedel alternativt jordförbättringsprodukt inom lantbruket.
Nationellt miljömål:	15.
Ansvarig:	Renhållaren.
Genomförande:	Senast 2012.
Åtgärder för att nå målet:	Information om sortering till hushållen
Uppföljning:	Analyser av restprodukten.

Mål 8	Att kunna erbjuda samtliga abonnenter ett system för hushållsnära hämtning av trädgårdsavfall.
Nationellt miljömål:	15.
Ansvarig:	Renhållaren.
Genomförande:	Senast 2012.
Åtgärder för att nå målet:	Införande av systemet.
Uppföljning:	Redovisning av antalet abonnemang för hämtning av trädgårdskompost.

Mål 9	Allt farligt avfall ska sorteras ut och styras till rätt slutbehandling.
Nationellt miljömål:	4.
Ansvarig:	Renhållaren.
Genomförande:	Kontinuerligt.
Åtgärder för att nå målet:	Information om sortering till hushållen.
Uppföljning:	Plockanalyser (felsorterat farligt avfall), årlig redovisning.

Mål 10	Den goda sorteringen av organiskt hushållsavfall ska bibehållas så att renhetsgraden överstiger 95%.
Nationellt miljömål:	15.
Ansvarig:	Renhållaren.
Genomförande:	Kontinuerligt.
Åtgärder för att nå målet:	Information om sortering till hushållen.
Uppföljning:	Plockanalyser.

Mål 11	Miljöpåverkan från avslutade deponier inom VESU ska minska.
Nationellt miljömål:	4.
Ansvarig:	Respektive kommunstyrelse.
Genomförande:	Uppföljning av riskklassning genomförd senast 2011.
Åtgärder för att nå målet:	Riskklassning av nedlagda deponier följs upp.
Uppföljning:	Redovisning till kommunstyrelsen.

Mål 12	Förbrukningen av påsar för sortering och paketering av kärllavfall ska minska under 2010.
Nationellt miljömål:	15.
Ansvarig:	Renhållaren.
Genomförande:	Minskning jämfört med 2009 års nivå.
Åtgärder för att nå målet:	Identifiering av storförbrukare och kontakt med dessa.
Uppföljning:	Uppföljning av mängden utdelade påsar.

Mål 13	Andelen förpackningar i den röda påsen ska minska.
Nationellt miljömål:	15.
Ansvarig:	Renhållaren.
Genomförande:	Kontinuerlig minskning jämfört med 2009 års nivå.
Åtgärder för att nå målet:	Information om sortering till hushållen.
Uppföljning:	Plockanalyser.

5 Uppföljning

5.1 Uppföljning av avfallsplanen

Verksamhetsuppföljning

Mål och åtgärder i avfallsplanen kommer kontinuerligt att utvärderas av respektive kommun. Utvärderingen kommer praktiskt att skötas av VESU-kommunernas projektgrupp inom avfallsområdet. Uppföljning av mål och åtgärder kommer årligen att rapporteras till respektive kommuns ansvariga nämnd för avfallsfrågor eller kommunstyrelsen. De årliga avstämningarna kan innebära att beslut tas om ändrad inriktning eller nya mål och åtgärder.

Tillsyn enligt miljöbalken

Miljöbalkens tillsynsregler är gemensamma för alla åtgärder och verksamheter som omfattas av lagen, detta gäller även inom avfallsområdet. Tillsyn enligt miljöbalken är ett vitt begrepp och omfattar såväl kontroll som information, rådgivning och liknande. Tillsynsmyndigheter delas in i operativa myndigheter (ofta kommun eller länsstyrelser) och tillsynsvägledande myndigheter (ofta centrala verk eller länsstyrelser).

Huvuddelen av arbetet med att säkerställa att miljöbalken och miljömålen efterföljs ska utföras av verksamhetsutövarna själva, d v s de ska bedriva egenkontroll. Bestämmelser om tillsyn och egenkontroll finns i miljöbalkens 26:e kapitel och i förordningen om tillsyn samt förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll. Naturvårdsverket har vidare givit ut handbok och allmänna råd om tillsyn och egenkontroll.

Operativa tillsynsmyndigheter har tillsynsplaner som årligen uppdateras. I planen avgörs inriktningen för tillsynsverksamheten under den aktuella perioden. I tillsynsplanen kan avfallsfrågor ha ett eget avsnitt eller hanteras tillsammans med andra typer av miljöfarliga verksamheter. Planen bör innehålla uppgifter om tillsynen avseende producenter av förpackningar och returpapper inom myndighetens ansvarsområde.

Prioriteringar av tillsynsverksamheten görs i tillsynsplanen. Avväganden i tillsynsplanen bör styras av de nationella, regionala och lokala miljö kvalitetsmålen. Inom avfallsområdet bör också de lokala mål som kommit till uttryck genom avfallsplanen beaktas i kommunernas tillsynsplanering.

5.2 Uppföljning av målsättningar i tidigare avfallsplanerna

De fyra samarbetskommunerna har enskilda avfallsplaner som är tagna i början av 1990-talet. En vanlig målsättning i dessa avfallsplaner har varit att minska avfallsmängderna. I och med att sortering i fraktionerna brännbart, komposterbart och deponirest infördes i samtliga fyra kommuner under 2003/04 har mängden avfall till deponi minskat till förmån för avfall som går till förbränning och kompostering. Genom att sortering införts har även målsättningen att öka återanvändning och återvinning uppfyllts.

Kommunerna har haft som målsättning att utöka samarbetet över kommungränserna. I och med sorteringens införande skapades samarbetet mellan Vetlanda, Eksjö, Sävsjö och Uppvidinge genom projektet "Sortera i färger". Detta samarbete har sedan dess utvecklats genom att kommunerna

gemensamt upphandlat renhållningsentreprenör, likriktat renhållningsrutinerna samt framtagandet av denna gemensamma avfallsplan.

Samtliga kommuner har haft som mål att avfallshanteringen och sorteringen ska förbättras genom information till kommuninvånarna. När sorteringsprojektet "Sortera i färger" startades anställdes en projektledare som på heltid arbetar med information om sopsortering riktad mot kommunernas invånare.

Att ta hand om farligt avfall har varit ett prioriterat område i de tidigare avfallsplanerna. Det är lätt för kommunernas invånare att lämna farligt avfall på återvinningscentralerna. Kommunerna har dessutom infört fastighetsnära hämtning av farligt avfall.

6 Samråd och miljöbedömning

6.1 Beskrivning av samråd

Förutom miljöbalkens regler om hur samråd om avfallsplan och miljöbedömning ska utföras finns generella regler för kommunala beslut i kommunallagen. Utgångspunkten för VESU-kommunerna är att få till stånd ett så brett samråd som möjligt kring avfallsfrågorna.

Avfallsplanen har sänts ut på samråd i respektive kommun under våren 2007. Inkomna yttranden har diskuterats i VESU-gruppen och sammanställts i en samrådsredogörelse daterad 2007-09-21. Ändringar i planen som föranletts av samrådsskedet redovisas i samrådsredogörelsen och är införda i avfallsplanens utställningshandlingar.

Flera inkomna yttranden har gällt de lokala föreskrifterna och en revidering av dessa har därför gjorts i VESU-gruppen där synpunkter från såväl renhållare som tillsynsmyndigheter har utgjort underlag.

Utställningshandlingarna ställs ut av respektive kommun under hösten 2007. Slutligen kommer respektive kommunfullmäktige att besluta om fastställande av planen och den börjar då gälla i den egna kommunen.

6.2 Miljöbedömning av avfallsplanen

För att integrera miljöaspekterna i avfallsplaneprocessen, samt för att beskriva och bedöma de miljökonsekvenser som planen kan medföra genomförs en miljöbedömning av avfallsplaneringen som en integrerad del av arbetet. En miljökonsekvensbeskrivning i samrådsskedet daterad 2 februari 2007 har därför upprättats av Vägverket Konsult.

Samrådet avseende avfallsplanen omfattar även innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen. Som en del av miljöbedömningsprocessen har berörda länsstyrelser beretts möjlighet att lämna synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och inriktning. Länsstyrelsen i Jönköping har den 10 juli 2006 inkommit med yttrande. Därefter har miljökonsekvensbeskrivningen upprättats.

7 Referenslista

Förpacknings- och tidningsinsamlingen 2006. *2005 års återvinningsresultat av förpackningar och tidningar.*

(www.ftiab.se)

Naturvårdsverket 2005. *Strategi för hållbar avfallshantering - Sveriges avfallsplan.*

Naturvårdsverket 2004. *Avfall i Sverige 2004.* Rapport 5593

Posten 2006. *Uppgifter avseende fördelning av gruppreklam.*

(www.posten.se)

SCB 2005. *Kommunfaktablad Vetlanda 2005.*

SCB 2005. *Kommunfaktablad Eksjö 2005.*

SCB 2005. *Kommunfaktablad Sävsjö 2005.*

SCB 2005. *Kommunfaktablad Uppvidinge 2005.*

SCB 2006. *Kalkylerat bostadsbestånd efter kommun och hustyp.*

(www.scb.se)

RVF 2006. *Svensk avfallshantering 2006.*

Ordlista

Definition av begrepp använda i avfallsplan, mkb och föreskrifter i renhållningsordningen

Avfall

Varje föremål, ämne eller substans som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med (se 15 kap 1 § Miljöbalken).

Avfallshantering

Verksamhet eller åtgärd som utgörs av insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall (se 15 kap 3 § Miljöbalken).

Avfallsplan

Alla svenska kommuner ska enligt Miljöbalken 15 kap 11 § ha en avfallsplan, där man presenterar mål och inriktning för avfallshanteringen de närmaste åren.

Biologisk behandling

Återvinning av humus, näring och energi ut bioavfall genom aerob eller anaerob behandling.

Brunvaror

De elektriska och elektroniska produkter som vanligtvis säljs hos radio/tv-handlare. Någon absolut definition finns inte.

Brännbart avfall

Sådant avfall som brinner utan energitillskott efter det att förbränningsprocessen startat (se Avfallsförordningen 4 §).

Bygg- och rivningsavfall

Avfall som uppkommit vid nybyggnad, tillbyggnad, renovering, ombyggnad eller rivning av byggnad.

Deponera

Att placera avfall i långtidsförvar, lägga på soptipp.

Deponi

Kontrollerat upplag för avfall som inte avses flyttas.

Deponigas

Biogas som bildas i en deponi, t ex metan.

Dioxin

Samlingsnamn för 210 klororganiska föreningar, varav 17 stycken är mycket giftiga och anrikas i fettvävnad.

El-avfall

Ordet används med samma betydelse som "elektriskt och elektroniskt avfall" (eea). Alla kasserade produkter med sladd eller batteri och ljuskällor räknas till el-avfall.

Elektriskt och elektroniskt avfall

Avfall från elektriska och elektroniska produkter inklusive alla komponenter, utrustningsdelar och förbrukningsvaror som har haft en elektrisk eller elektronisk funktion (se avfallsförordningen 6 §). Jfr brunvaror.

Energiåtervinning

Tillvaratagande av el/värme som alstras i en anläggning för avfallsförbränning eller av gas från organiska ämnen, till exempel i en rötningsanläggning eller på en deponi.

Farbar väg

Väg där: 1) körbanan håller en minsta bredd om 2,60 m, 2) körbanan har tillräcklig kurvbredd med hänsyn till hjulbasen på normalt förekommande fordon, 3) körbanan och dikesrenen är fri från grenar, buskar och andra hinder, 4) det finns vädmöjlighet högst 500 m efter fastigheten för såvitt inte tomten passeras för annan hämtning i vägens förlängning alternativt vädmöjlighet 50 m före tomtingång/-infart samt 5) vägen med hänsyn till rådande väderlek har bärighet för axeltryck på 8,0 ton förutsatt att sådana vägar ej behöver nyttjas för mer än 10 % av det totala antalet hämtningar (Se gällande entreprenadavtal).

Farligt avfall

Avfall som har en eller flera farliga egenskaper, till exempel giftigt, cancerframkallande, explosivt eller brandfarligt (se Avfallsförordningen 4 §).

Fast avgift

Avgift för avfallslämnarens grundabonnemang som täcker kostnader för administration, information, återvinningscentraler, hantering av farligt avfall och grovavfall.

Fastighetsägare

Lagfaren ägare till en fastighet (Se 1 kap 5§ Fastighetstaxeringslagen SFS 1979:1152).

Fraktion

En viss del av avfallet, t ex glas, matavfall eller trä.

Förpackning

En konstruktion av t ex plast, metall, papper, kartong, wellpapp eller glas som används för att innehålla, skydda eller leverera en vara. Se även producentansvar.

Grovsopor/grovavfall

Hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl (se NFS 2001: 17 4 §). T ex kasserade möbler och annat skrymmande avfall som inte ryms i av renhållaren angivna påsar.

Hushållsavfall

Avfall som kommer från hushåll och avfall från annan verksamhet som till sin typ eller sammansättning liknar det avfall som kommer från hushåll (se miljöbalken 15 kap § 2).

Icke brännbart avfall

Avfall som inte kan förbrännas även om energi tillförs, exempelvis sten, metaller.

Industriavfall

Avfall uppkommit genom en verksamhetsprocess.

Insamling

Uppsamling, sortering eller blandning av avfall för vidare transport (se Avfallsförordningen 4 §).

Kompostering

Biologisk hantering där biologiskt avfall bryts ner under förbrukning av syre (jämför rötning).

Kretslopp

Allt liv på jorden ingår i olika kretslopp. Ett exempel: vatten avdunstar i form av ånga från havsytan när havet värms av solen. Vattenången förs iväg med vindarna och faller så småningom ner som regn. Regnvattnet letar sig via bäckar och åar till havet. Cirkeln är sluten. Man kan även tala om "tekniska kretslopp" för produkter vi tillverkar och använder.

Källsortering

Att sortera avfallet där det uppstår, "vid källan". Detta är ofta i själva hushållet eller i företag/verksamheter.

Kärl- och säckavfall

Den del av hushållsavfallet som läggs i kärl eller säck, det vill säga exklusive materialåtervinning, grovavfall och farligt avfall.

Lakvatten

Vätska som rinner genom, tränger ut ur eller innehålls av avfall under deponering, mellanlagring eller transport.

Lättnedbrytbart avfall

Avfall som lämpar sig för kompostering eller rötning.

Matavfall

Livsmedelsavfall från livsmedelskedjan (hushåll, restauranger, storkök, butiker och livsmedelsindustrin) som av kommersiell eller annan orsak inte gått till konsumtion.

Materialbolag

Bolag bildat att sköta producentansvaret för ett visst förpackningsmaterial.

Materialåtervinning

Se återvinning.

Nyttjanderättshavare

Den som, utan att omfattas av fastighetsägarbegreppet, har rätt att bruka eller nyttja en fastighet.

Producent

Den som yrkesmässigt tillverkar, för in till Sverige eller säljer en vara eller en förpackning (varuproducent) eller den som i sin yrkesmässiga verksamhet frambringar avfall som kräver särskilda åtgärder av renhållnings- eller miljöskäl (avfallsproducent) (se miljöbalken 15 kap § 4).

Producentansvar

Producenternas ansvar för vissa utpekade produkter under hela dess livscykel inklusive design, produktion och omhändertagande av avfall.

Renhållaren

Den kommunala instans som har verksamhetsansvaret för avfallshanteringen i kommunen och svarar för utförandet av hushållsavfallshanteringen.

Renhållningsordning

Består av avfallsplan och lokala föreskrifter för avfallshantering. Varje kommun är enligt miljöbalken skyldig att ha en renhållningsordning.

Rörlig avgift

Avgift för hämtning och behandling av hushållsavfall i säck- och kärl. Nivån på den rörliga avgiften är baserad på behållarstorlek, hämtningsintervall och placering av avfallsbehållaren.

Sammanhållen bebyggelse

Definition enligt Plan- och bygglagen och här synonymt med samlad bebyggelse. Med sammanhållen bebyggelse avses bebyggelsegrupper utanför detaljplan om 10-20 hus, där bebyggda tomter gränsar till varandra eller åtskiljs endast av väg, parkmark och dylikt.

Sällskapsdjur

Sådana djur som hålls i ägarens omedelbara närhet dvs i bostaden eller under liknande förhållanden och under ägarens direkta tillsyn. Djur som hålls i uthus eller rasthagar ska inte bedömas som sällskapsdjur, detta gäller även minigris. Jmfr RÅ rättsfall 1988 ref 101 och ref 110.

Tillsyn

Kontroll från myndighet över verksamhet som bedriver viss verksamhet, särskilt miljöfarlig sådan.

Täckning

Material på deponi, ofta i flera lager, för att dränera lakvatten, förhindra regnvatten att tränga ner och ibland för att hindra avfallet att blåsa iväg. Mellantäckning läggs mellan lager av avfall, sluttäckning i ett tjockare lager överst, ibland med en avslutande plantering.

VESU

Akronym som avser de samverkande kommunerna Vetlanda, Eksjö, Sävsjö och Uppvidninge.

Vitvaror

Vanligen större hushållsprodukter, typ diskmaskin, tvättmaskin och kylmöbler. Någon absolut definition finns inte. Se även elektriskt avfall.

Återanvändning

Användning av en kasserad produkt utan föregående förädling.

Återvinning

Användning av material, näringsämnen eller energi från avfall (se återvinningsförfarande bilaga 4 till Avfallsförordningen).

Återvinningscentral (ÅVC)

Bemannad större anläggning för mottagning av grovavfall, trädgårdsavfall etc.

Återvinningsstation (ÅVS)

Obemannad mindre anläggning för mottagning av förpackningar och returpapper.